

KANCELARIA SENATU
GABINET MARSZAŁKA SENATU

Biuletyn Parlamentarnego Zespołu
ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

GRUDZIEŃ 2010

Spis treści

I. Program 15. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 14.12.2010 r.	3
II. Materiały na posiedzenie Zespołu - opinie o projekcie ustawy o zrzeszeniach (druk senacki nr 1028)	5
III. Z archiwum Zespołu	
Informacja o przebiegu 14. posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w dniu 21.10.2010 r.	33
IV. Informacja o przebiegu posiedzenia Podkomisji stałej ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi w dniu 25.11.2010 r.	37

Opracowanie:

Marzena Krysiak, Gabinet Marszałka Senatu

tel. 022 694-94-43

e-mail: ngo@nw.senat.gov.pl

**Program posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami
Pozarządowymi**

Miejsce: Kancelaria Senatu RP, sala 176

Data: 14.12.2010 (wtorek), godz. 17.00– 19.00

Program:

- 17:00** **przywitanie**, słowo wstępu (wiceprzewodniczący Zespołu, poseł Krzysztof Michałkiewicz)
- 17:05** **senacki projekt** ustawy o zrzeszeniach (senator Łukasz Abgarowicz)
- 17:20** dyskusja
- 19:00** zakończenie

MATERIAŁY NA POSIEDZENIE ZESPOŁU

71/P/KOR/2010

Poznań, 25 listopada 2010 r.

Dotyczy: Konsultacje projektu ustawy prawo o zrzeszeniach

W związku z ogłoszonymi konsultacjami społecznymi projektu ustawy prawo o zrzeszeniach w imieniu Stowarzyszenia Mage.pl zgłaszam uwagi i poprawki do niniejszego projektu.

Uwagi co do objętości regulacji

Poważne wątpliwości Stowarzyszenia budzi wielkość projektowanej regulacji. Obowiązujące prawo o Stowarzyszeniach liczy 11 stron podczas gdy projektowana regulacja ma ich 31. Zdaniem naszej organizacji tak znaczne zwiększenie objętości regulacji może wpłynąć negatywnie na jej czytelność a co za tym idzie chęć podejmowania przez obywateli działań społecznych.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że dotychczasowe przepisy były proste i zrozumiałe nawet dla przeciętnego czytelnika podczas gdy nowe regulacje są szczegółowe i mogą budzić wątpliwości nawet wśród osób doświadczonych w prawie. Zdaniem Stowarzyszenia niezbędne zatem jest możliwie duże uproszczenie projektowanej regulacji tak by była ona czytelna dla wszystkich zainteresowanych.

Art. 6 ust. 2

2. Statut albo umowa mogą przewidywać, że członkiem albo stroną zrzeszenia może być wyłącznie osoba fizyczna.

Wnioskując *a contrario* statut lub umowa zrzeszenia nie mogą przewidywać, że członkiem albo stroną zrzeszenia może być wyłącznie osoba prawna. Zdaniem Stowarzyszenia należy tak zmienić komentowany przepis by było możliwe ograniczenie prawa członkostwa w zrzeszeniu również tylko do osób prawnych lub tylko do jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.

Art. 8

Art. 8.

1. Zrzeszenia działające w tej samej formie mogą utworzyć związek zrzeszeń.
2. Do związków zrzeszeń stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące poszczególnych form zrzeszeń.

Zdaniem Stowarzyszenia niezbędne jest umożliwienie także zrzeszeniom działającym w różnej formie łączenia się w związki.

Art. 9 ust. 4

4. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, przyjmują: walne zebranie członków albo

zebranie delegatów – w przypadku stowarzyszenia, wszyscy członkowie – w przypadku stowarzyszenia zwykłego oraz strony - w przypadku zrzeszeń, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 3 i 4.

Zdaniem Stowarzyszenia kwestia organu zatwierdzającego sprawozdanie finansowe powinna zostać pozostawiona organizacji.

Art. 10

Art. 10.

1. Zrzeszenie spełniające warunki, o których mowa w art. 9 ust. 1, prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o plan finansowy.
2. Plan finansowy przyjmowany jest corocznie w terminie określonym w statucie albo umowie zrzeszenia.
3. Przepisy art. 9 ust. 4 – 6 stosuje się odpowiednio.

Zdaniem Stowarzyszenia niniejszy przepis powinien zostać usunięty a kwestia prowadzenia gospodarki finansowej powinna zostać pozostawiona Stowarzyszeniu.

Art. 11 ust. 2

2. Ewidencja przychodów uwzględnia także przychody z tytułu składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku zrzeszenia, z ofiarności publicznej, dotacji oraz świadczenia na rzecz beneficjentów zrzeszenia.

Niniejszy przepis wydaje się zbędny. Skoro zrzeszenie ma obowiązek prowadzenia ewidencji wszystkich przychodów i rozchodów [por. art. 11 ust. 1] to wymienianie niektórych z nich nie ma sensu.

Art. 12

Art. 12.

1. Wykorzystanie przez zrzeszenie środków publicznych niezgodnie z przeznaczeniem, wyklucza prawo otrzymania przez to zrzeszenie takich środków, przez kolejne 3 lata, licząc od dnia stwierdzenia nieprawidłowości.
2. Przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku naruszenia obowiązku sporządzenia i publikacji sprawozdań, o których mowa w art. 9, prowadzenia działalności w oparciu o plan finansowy, o którym mowa w art. 10, lub obowiązku ewidencyjnego, o którym mowa w art. 11.
3. Przepis ust. 1 nie wyłącza odpowiedzialności osoby gospodarującej środkami publicznymi za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.s).

Sugeruje się złagodzenie niniejszej sankcji ponieważ w obecnym brzmieniu nawet najmniejsze naruszenie prawa powoduje obligatoryjny zakaz korzystania przez zrzeszenie ze środków publicznych na okres 3 lat. Dodatkowo organizacja pragnie zwrócić uwagę, że nie jest jasne jaki organ orzeka ten zakaz.

Art. 14 ust. 2

2. W przypadku gdy przewidziane w statucie ograniczenia zasad, o których mowa w ust. 1, dotyczą więcej niż 20 % członków zrzeszenia, statut określa liczbę członków w każdej z grup ograniczeń.

Stowarzyszenie postuluje całkowite wykreślenie niniejszego zapisu. W obecnym brzmieniu spowoduje on konieczność każdorazowej zmiany statutu organizacji w przypadku jeżeli Stowarzyszenie przyjmie nowego członka, który nie będzie posiadał prawa głosu (pod warunkiem, że takich członków jest więcej niż 20%). Alternatywnie postuluje się wprowadzenie w statucie obowiązku określenia maksymalnej liczby członków w każdej grupie ograniczeń.

Art. 16 ust. 2

2. W przypadku jeżeli ustawa nie określa większości głosów niezbędnej do podjęcia uchwały, statut może określić, iż uchwały podejmowane są większością głosów obecnych na głosowaniu (przy ustalaniu wyników głosowania głosy "wstrzymujące się" nie są brane pod uwagę) albo przyjąć inną niż wynikająca z ust. 1 pkt 1 większość kwalifikowaną niezbędną do podjęcia uchwały.

Postuluje się skreślenie niniejszej regulacji i pozostawienie tej kwestii samej organizacji.

Art. 23 ust. 6

6. Członek stowarzyszenia w organizacji odpowiada solidarnie z podmiotami, o których mowa w ust. 5, za jego zobowiązania do wysokości określonej w statucie. Statut może wyłączyć taką odpowiedzialność.

Postuluje się zmianę regulacji tak by odpowiedzialność członków stowarzyszenia w organizacji była wyłączona, chyba że jego statut lub umowa nie stanowią inaczej.

Art. 46

Art. 46.

1. Członek ma prawo reprezentować stowarzyszenie zwykłe we wszystkich czynnościach sądowych i pozasądowych, chyba że stowarzyszenie zwykłe posiada władzę zarządzającą albo statut stanowi inaczej.

2. Prawa reprezentowania stowarzyszenia zwykłego nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich.

Ust. 2 może powodować wątpliwości do tego czy jeżeli stowarzyszenie zwykłe posiada władzę zarządzającą to jego reprezentacja wobec osób trzecich przez członka jest skuteczna. Zdaniem Stowarzyszenia należy tak przeredagować przepis by usunąć wątpliwości w tym zakresie.

Art. 55

Art. 55.

Majątek zrzeszenia nierejestrowego stanowi współwłasność łączną stron umowy.

Stowarzyszenie zwraca uwagę, że niniejszy przepis może mieć poważne konsekwencje ze względu na prawo podatkowe. Zdaniem organizacji należy rozważyć jaki wpływ w świetle tej regulacji ma uzyskanie przez zrzeszenie rejestrowe dotacji na obciążenia podatkowe jego członków.

Art. 58

Art. 58.

1. W przypadku umowy zawartej na czas nieoznaczony każda ze stron umowy może od niej odstąpić z 3-miesięcznym okresem wypowiedzenia.
2. W przypadku gdy zrzeszenie prowadzi działalność gospodarczą wypowiedzenie powinno nastąpić najpóźniej na 3 miesiące przed końcem roku obrachunkowego.
3. Umowa może przewidywać możliwość wypowiedzenia umowy również w przypadku gdy była ona zawarta na czas oznaczony.
- 22 -
4. Stronie, która wystąpiła ze zrzeszenia nierejestrowego nie zwraca się wniesionego przez nią wkładu.

Postuluje się zmianę tych przepisów na względnie obowiązujące.

Art. 65

Art. 65.

Mienie nabyte w związku z realizacją umowy stanowi współwłasność w częściach ułamkowych stron umowy.

Uwagi jak do art. 55.

Art. 69 ust. 5

5. W przypadku gdy wartość bilansowa netto majątku stowarzyszenia przekształcanego przekracza kwotę 50.000 zł plan przekształcenia, o którym mowa w ust. 1, podlega badaniu przez biegłego rewidenta w zakresie poprawności i rzetelności.

Stowarzyszenie postuluje wykreślenie niniejszego zapisu lub znaczne zwiększenie kwoty majątku, od której plan przekształcenia podlega badaniu przez biegłego rewidenta. Organizacje chce zwrócić uwagę, że sam koszt takiego badania to m.in. 5 tys. zł (a z dużym prawdopodobieństwem nawet kilka razy więcej) czyli przy granicznej wartości majątku aż dziesięć jego procent będzie zużywane na wykonanie badania. Zdaniem Stowarzyszenia obowiązek badania jest zbędny i będzie barierą dla rozwoju sektora pozarządowego.

Art. 71

Art. 71.

Uchwałę w sprawie przekształcenia stowarzyszenia walne zebranie członków albo zebranie delegatów podejmuje jednogłośnie, chyba że statut stanowi inaczej.

Postuluje się skreślenie niniejszego zapisu. Uzyskanie jednogłośności będzie bardzo trudne a zmiana statutu czasochłonna (ze względu na konieczność zatwierdzenia uchwały przez sąd rejestrowy).

Art. 79 ust. 6

6. W przypadku gdy wartość bilansowa netto co najmniej jednego z łączących się zrzeszeń przekracza kwotę 50.000 zł przepisy art. 69 ust. 5 i 6 stosuje się.

Uwagi jak do art. 69 ust. 5.

Z poważaniem
Mikołaj Kondej
Prezes Zarządu Stowarzyszenia Mage.pl

Warszawa, dn. 3 grudnia 2010 r.

**Ogólnopolska Federacja
Organizacji Pozarządowych
ul. Szpitalna 5/5
00-031 Warszawa**

**Sieć Wspierania
Organizacji Pozarządowych SPLOT
ul. Niecała 6/42
00-098 Warszawa**

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu**

Szanowny Panie Marszałku,
dziękujemy za przesłanie projektu Ustawy o zrzeszeniach przedłożonej przez grupę senatorów. Uznajemy, że po 21 latach obowiązywania obecnej Ustawy o stowarzyszeniach nadszedł czas na rzetelną refleksję nad rozwiązaniami prawnymi umożliwiającymi obywatelom wolność zrzeszania się.
Proponowana zmiana prawa w tym zakresie jest odważną propozycją kompleksowej regulacji kwestii zrzeszeń, jednak z całą mocą chcemy podkreślić, iż wymaga ona szerokich konsultacji społecznych - ze względu na zakres i przedmiot regulacji. Dlatego zwracamy się do Pana Marszałka o osobiste zaangażowanie w proces konsultacji oraz nadzór nad jego prawidłowym przebiegiem.
Jednocześnie ze względu na ograniczony czas na wyrażenie opinii przesyłamy wstępną opinię przygotowaną przez dwie organizacje pozarządowe (związku stowarzyszeń) - Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych oraz Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT.

Z wyrazami szacunku

Piotr Frączak

Prezes OFOP

Łukasz Domagała

Prezes SPLOT

Wstępne stanowisko Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT w sprawie projektu Ustawy o zrzeszeniach

W związku z bardzo krótkim czasem na przedstawienie uwag do proponowanego aktu prawnego w niniejszym wstępnym stanowisku ograniczamy się do najważniejszych kwestii, które możliwe były do wychwycenia na tym etapie pracy. Jednocześnie deklarujemy chęć uczestnictwa w procesie dyskusji nad proponowanymi zmianami oraz w udziału w konsultacjach społecznych Ustawy.

Proponowana Ustawa o zrzeszeniach wprowadza wiele istotnych zmian w dotychczasowym rozumieniu i sposobie funkcjonowania obecnych stowarzyszeń. Jest próbą realnej operacjonalizacji zasad konstytucyjnych, które mówią o wolności zrzeszania się. Przede wszystkim warto podkreślić, że Ustawa w znaczący sposób rozszerza to prawo poza wyłącznie osoby fizyczne. Wprowadza także katalog 4 podstawowych form zrzeszeń, próbując odpowiedzieć na potrzeby różnych działań, a co za tym idzie potrzeby współistnienia różnych form organizacyjnych. Jednocześnie jednak Ustawa w znaczący sposób odwołuje się do kodeksu spółek handlowych - co w pewien sposób jest jej ograniczeniem, gdyż pewne rozwiązania wydają się być nieprzekładalne na sektor społeczny.

Generalną uwagą do proponowanej nowelizacji jest brak wyrazistego rozdziału między formą stowarzyszenia a stowarzyszenia zwykłego. Mimo że to drugie nie posiada osobowości prawnej proces jego rejestracji jest niemal taki sam jak stowarzyszenia. W obecnej formule prawnej - przy ograniczonych możliwościach funkcjonowania - dużym plusem jest zdecydowana łatwość w rejestracji takiego podmiotu. Nowa Ustawa mimo że wyróżnia formułę stowarzyszenia zwykłego komplikuje jego proces rejestracyjny - pojawia się zatem pytanie po co rejestrować stowarzyszenie zwykłe, skoro tryb jego rejestracji jest podobny do stowarzyszenia, a ma ono bardziej ograniczone narzędzia do działania i takie same obowiązki?

Proponowana Ustawa jest trudna w czytaniu. Wielokrotnie odnosi się ona do innych przepisów - w tym przepisów o spółkach i kodeksu cywilnego. Stoimi na stanowisku, że prawo powinno być jasne i czytelne dla obywateli - obecne zapisy ustawy wielokrotnie czynią Ustawę mało zrozumiałą.

Warto także podkreślić, że obecne zapisy Ustawy nakładają na zrzeszenia obowiązki, jakie nie występują w innych organizacjach pozarządowych, co powoduje nierówność podmiotów (np. w zakresie sprawozdawczości). Wydaje się także, że część przepisów powinna zostać przeniesiona do Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, tak by dotyczyła zrzeszeń jako organizacji pozarządowych - zrównując wszystkie podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego (np. kwestie związane z księgowością).

Mimo, że wiele z rozwiązań w propozycji ustawy idzie w dobrym kierunku to z uwagi na fakt, że proponowane zapisy budzą zarówno w kwestiach zasadniczych jak i szczegółowych zasadnicze wątpliwości, zaś nie rozwiązują wielu problemów, z którymi borykają się obecne

stowarzyszenia uważamy, że ustawa powinna być poddana jeszcze szerszym konsultacjom społecznym

M.in. wątpliwości budzą następujące rozwiązania:

Art 6 ust 2

Dlaczego statut nie może przewidywać jako członków wyłącznie osób prawnych?

Art 8 ust 1

Czy członkiem związku zrzeszeń mogą być inne osoby prawne niż zrzeszenia? Czy mogą być członkami związku zrzeszeń osoby fizyczne?

Art 9 ust 1

Uważamy, że należy podwyższyć proponowane limity oraz wprowadzić minimalny limit na korzystanie z ofiarności publicznej.

Proponujemy, aby wzorem innych ustaw obowiązek ten następował w ciągu 15 dni od zatwierdzenia sprawozdania przez władzę stanowiącą zrzeszenia.

Art 9 ust 4

Proponujemy dodać zastrzeżenie "o ile statut nie stanowi inaczej"

Art 10

Proponujemy usunąć ten przepis lub wprowadzić inny limit kwotowy. Tworzenie planów przez organizacje, które w żaden sposób nie są pewne swoich przychodów będzie fikcją.

Art 11 ust 3

Nie jest jasne dlaczego dokumenty mają być przechowywane w miejscu na prowadzenie działalności gospodarczej, skoro jest to działalność dodatkowa.

Art 11 ust 4

Dlaczego wykaz wyposażenia dotyczy wyłącznie działalności gospodarczej?

Art 11 ust 6

Ten zapis jest niejasny.

Art 12 ust 1

Uważamy, że ta sankcja jest zbyt drastyczna przy tak lakonicznym stwierdzeniu. Decyzja w tej sprawie powinna być podejmowana na podstawie prawomocnej decyzji organu administracji publicznej lub sądu (podobne rozwiązanie jest w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).

Art 12 ust 2

Uważamy, że ta sankcja jest niewspółmierna do przewinienia - należy ją albo zlikwidować, albo ograniczyć do maksymalnie 1 roku.

Art 16 ust 2

Przepis jest niejasny.

Art 17 ust 1 pkt 3

Sformułowanie jest nieczytelne "uprzednia"

Art 21 ust 1

Proponujemy skrócić do miesiąca.

Art 21 ust 3

Proponujemy zapis usunąć.

Art 22

Czy zawiadomienia będą wysyłane do wszystkich członków założycieli? Wydaje się to zbędne.

Art 30

Ustawa niepotrzebnie wskazuje, że statut może wskazać inne władze. Jest to nadmierna szczegółowość regulacji.

Art 32

Dlaczego sąd może interweniować tylko na wniosek prokuratora? Czy nie może tego zrobić z własnej inicjatywy?

Art 36 ust 1

Dodać inne źródła

Art 46 ust 2

Zapis niejasny

Art 54

Zapis zbyt szczegółowo wymienia źródła z jakich może pochodzić majątek.

Art 69 ust 5

Próg obowiązku zatrudnienia biegłego rewidenta jest za niski.

Art 70 ust 4

Niejasne jest ograniczenie miejsca przeglądania planu podziału stowarzyszenia.

Art 77

Niejasne odwołanie do prawa spółek handlowych

Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich
Polish Journalists Association
00-366 Warszawa, ul. Foksal 3/5 tel. tel/fax (+48 22) 8278720

Warszawa, 18.10.2010 r.

Pan Senator
Mieczysław Augustyn
Przewodniczący
Komisji Rodziny
i Polityki Społecznej
Senatu RP

Komisja Rodziny i Polityki Społecznej
Wpłynęło dn./nr. 22 X 10 / 410
BPS/KRPS-

Szanowny Panie Przewodniczący,

Ustosunkowując się do senackiego projektu ustawy o zrzeszeniach pozytywnie opiniujemy tak kompleksowe rozwiązanie jednolitej regulacji dla zrzeszeń różnego rodzaju jak i zaproponowane przepisy dotyczące stowarzyszeń.

Jednocześnie deklarujemy udział w pracach legislacyjnych i przedstawienie konkretnych uwag do projektu z chwilą przedstawienia ustawy w kształcie kierowanym do Sejmu RP.

Z poważaniem,

PREZES
Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich
Krystyna Mokrosińska
Krystyna Mokrosińska

Fundacja Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka z siedzibą w Krakowie, adres: ul. Na Błonie 9a/207, 30-147 Kraków, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Sródmieścia w Krakowie Wydział XI Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000325617, NIP 6772327075

Kraków, 3 grudnia 2010r.

Marszałek Senatu RP

Pan Bogdan Borusewicz

Szanowny Pani Marszałku,

w związku z rozpowszechnioną na portalu ngo.pl informacją w dniu 25.11.2010 (zob. <http://wiadomosci.ngo.pl/wiadomosci/603305.html>) o możliwości zgłaszania uwag do senackiego projektu ustawy o zrzeszeniach (druk 1028) do dnia 3.12.2010, w imieniu Fundacji Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka przekazuję poniższą opinię ws. rzezonego projektu.

Fundacja im. Stańczyka jest organizacją społeczną, nie działającą dla zysku, której celem jest działanie na rzecz idei społeczeństwa obywatelskiego głównie poprzez prowadzenie kontroli obywatelskiej oraz inicjatyw na rzecz zwiększania świadomości prawnej i obywatelskiej. Od pół roku Fundacja prowadzi m.in. doradztwo prawne dla organizacji pozarządowych.

1/ Na wstępie pragniemy zwrócić uwagę na potrzebę zapewnienia realnych możliwości konsultacji społecznych przedmiotowego projektu. Z żalem odnosimy się do zaistniałej sytuacji, w której informacja o konsultacjach została przekazana mailowo jedynie wybranym organizacjom, które stale współpracują z Zespołem Parlamentarnym. Opinii publicznej poprzez portal ngo.pl informacja została przekazana 25.11.2010, a więc 8 dni przed terminem nadsyłania uwag. Nie trudno sobie wyobrazić, że uniemożliwia to odniesienie się do projektu ustawy i sformułowanie uwag większości zainteresowanym organizacjom, o ile wogóle dotarła do nich informacja. Również w naszej Fundacji nie byliśmy w stanie w związku z codziennymi obowiązkami, opracować wszystkich swoich uwag, stąd niniejsze mają charakter wybiórczy i dość ogólny.

Uważamy, że o ile w 1989r. swoistego rodzaju narzucenie tak podstawowego aktu prawnego, jakim jest aktualna ustawa prawo o stowarzyszeniach społeczeństwu, było zasadne, o tyle w 2010r. już nie. Społeczeństwo obywatelskie w Polsce choć wciąż słabe, to jednak posiada około 65 000 zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym stowarzyszeń, 10 000 fundacji i kilkadziesiąt tysięcy innych podmiotów o charakterze organizacji społecznych. Nawet biorąc pod uwagę tylko te aktywne – to zgodnie z badaniami KLON/JAWOR z 2008r. (<http://civicpedia.ngo.pl/x/328111>) można tę ilość szacować na około 75% danych z rejestru, czyli blisko 49 000 samych stowarzyszeń.

Fundacja Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka z siedzibą w Krakowie, adres: ul. Na Błonie 9a/207, 30-147 Kraków, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie Wydział XI Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000325617, NIP 6772327075

2/ Formułując pierwszą ogólną uwagę dot. projektu, warto podnieść podstawową kwestię, zasadności tworzenia całkiem nowej ustawy oraz jej rozmiarów. W naszym przekonaniu większość potrzebnych zmian nie wymaga takiej inicjatywy. Dodatkowo objętość proponowanej regulacji sama w sobie staje się przeszkodą i utrudnieniem dla osób, pragnących zrealizować swoje prawo do zrzeszania się.

W dużej mierze sytuację tę generuje ilość norm typu *ius dispositivum*. Zgodnie z uzasadnieniem mają one zapewnić uregulowania, funkcjonujące w razie braku odpowiednich zapisów w Statutach. Warto jednak pamiętać, że III sektor ma już swoją historię i pewne wypracowane rozwiązania. W naszym przekonaniu nie potrzebuje tego rodzaju „wsparcia”, które jedynie zaciemnia obraz co można, a co trzeba zawrzeć w Statucie.

Część z tych przepisów jest niedopracowanych, zaś przerost formy generuje tak absurdalne sytuacje, jak w projektowanym art. 16. W ust.1 pkt 1 statuuje on, że jeśli Statut lub ustawa nie stanowią inaczej, to stosuje się we władzach zrzeszenia bezwzględną większość głosów obecnych. Tymczasem ust.2 niejako powtarza uprawnienie do innego określenia zasad podejmowania uchwał, wynikające *per se* z ust.1 pkt.1, o ile ustawa nie stanowi inaczej. W efekcie staje się kazuistyczną nadbudową, wchodząc w takie detale jak sposób liczenia głosów (kwestia niewliczania głosów wstrzymujących się), co jest naszym zdaniem zupełnie niepotrzebne, a w efekcie ograniczające wolność, zamiast ją gwarantować.

Można też postawić tym przepisom zarzut sprzeczności z pozostawionym z aktualnej ustawy przepisem, wyznaczającym katalog minimum elementów, które muszą znaleźć się w Statucie (w projekcie art.19). W tym kontekście stają się one „martwymi”. Zgodnie bowiem z art.19 statut będzie musiał zawierać zapisy, określające te elementy, więc na swój sposób zawsze będzie „stanowił inaczej”. Jeśli będzie zaś zawierał ten sam sposób uregulowania problemu co propozycja ustawowa, to uczyni ją i tak bezprzedmiotową. Pokazuje to tylko bezcelowym zawieranie takich norm w ustawie.

W naszym przekonaniu krytykowany mechanizm nie tylko nie oddala od członków stowarzyszenia regulacje, dotyczące funkcjonowania ich organizacji, utrudnia czytanie ustawy, to również ogranicza wolność, samorządność i autonomię stowarzyszeń, w praktyce narzucając pewne rozwiązania.

Wnosimy, by pamiętać, że (co sami autorzy podnoszą w uzasadnieniu) tworzenie stowarzyszeń powinno być maksymalnie przyjazne i ułatwione. Jedną z podstaw realizacji tego postulatu powinna być jasna, zwięzła, krótka i maksymalnie przejrzysta regulacja ustawowa. Należy stosować *brzytwę Ockhama*, nie mnożyć bytów i rezygnować ze wszystkich treści, które nie są niezbędnie konieczne – prosimy o większe zaufanie dla III sektora, który w naszym przekonaniu przez 20 lat wypracował dobre praktyki i doświadczenie w zakresie kształtowania ustroju stowarzyszeń.

3/ W art.22 ust.3 wskazuje się w jak dotychczasowej ustawie na zwolnienie z opłat wpisu do Rejestru. W związku z różnymi praktykami w tym zakresie – **wnosimy, by zwolnienie z opłat obejmowało *expressis verbis* również zmiany wpisu w Rejestrze.**

4/ Art.2 projektu z braku innych przepisów w tym zakresie **ogranicza prawo do zrzeszania się osobom fizycznym nieposiadającym pełnej zdolności do czynności prawnych.** Abstrahując od pewnych wad, brakuje odpowiedników aktualnych przepisów prawa o stowarzyszeniach – art.3 ust.2 i 3. Chodzi tu głównie o zapewnienie możliwości zrzeszania się małoletnim, również tym poniżej 16 roku życia za zgodą opiekunów prawnych. Warto zauważyć, że **taki brak uniemożliwi funkcjonowanie całej rzeszy stowarzyszeń młodzieżowych, w tym m.in. harcerskich.** W świetle prawa utracą oni prawo bycia członkami tych zrzeszeń.

Fundacja Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka z siedzibą w Krakowie, adres: ul. Na Błonie 9a/207, 30-147 Kraków, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie Wydział XI Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000325617, NIP 6772327075

5/ Projektowany art.3 ust.3 jest przykładem ww. niebezpiecznego mnożenia bytów w projektowanej ustawie. Wydaje się całkowicie niecelowe przyznawanie ustawowo zrzeszeniom prawa do prowadzenia działalności pożytku publicznego. Konstrukcja z ustawy o działalności pożytku publicznego zapewnia już taką sytuację w art.3 ust.1 w zw. z ust. 2. Regulacja ustrojowa dla stowarzyszeń nie powinna regulować sfer do niej nie należących, które są już uregulowane odrębnymi ustawami. W dodatku sposób sformułowania tego przepisu sugeruje, że bez niego zrzeszenia prawa do prowadzenia działalności pożytku publicznego nie miałyby. Brzmi to absurdalnie, gdy wziąć pod uwagę, że w obecnej chwili większość działalności użytecznej społecznie prowadzonej przez organizacje pozarządowe odbywa się w sferach wskazanych przez ustawę o działalności pożytku publicznego. Nawet ustawa o działalności pożytku jedyne co wprowadza w tym zakresie, to nazywa to, co już jest i udostępnia nowe możliwości, nie kształtuje zaś tego jako nadania uprawnienia organizacjom pozarządowym.

Należy w tym momencie zwrócić uwagę, że każdy przepis ma znaczenie w tekście prawnym. Uregulowanie określonego wycinka rzeczywistości w ustawie automatycznie nasuwa interpretację: *a contrario* nie można lub nie da się robić w danym zakresie tego, co nie mieści się w nadanym lub przewidzianym przez przepis uprawnieniu bądź możliwości.

6/ Pragniemy zwrócić uwagę na dyskusyjność stworzenia 4 różnych rodzajów zrzeszeń. Dwa nowe – zrzeszenia nierejestrowe i porozumienia partnerskie są tym, czym aktualnie stowarzyszenia zwykłe. Wystarczyłoby doprecyzowanie regulacji aktualnych stowarzyszeń zwykłych, by skutecznie zrealizować ideę tych dwóch nowych rodzajów podmiotów.

Idąc jednak w stronę wzmocnienia podmiotowości stowarzyszeń zwykłych, sugerujemy uzupełnienie braku zdolności prawnej (co zrobiono), przy jednoczesnym zachowaniu obowiązku rejestracyjnego, jednak wciąż u odpowiedniego Starosty albo w ewidencji prowadzonej przez inny odpowiedni organ administracyjny. Jednocześnie **postulujemy zachowanie wyższego progu liczbowego założycieli dla stowarzyszeń z osobowością prawną, uzasadniamy to głównie potrzebą zapewnienia możliwości zaistnienia realnej kontroli wewnętrznej w stowarzyszeniu oraz wspomnianym poniżej charakterem prawa do zrzeszania się, w kontekście możliwości i społecznego oraz reprezentacyjnego wymiaru stowarzyszeń z osobowością prawną.** Te sugestie zapewnią z jednej strony realną konkurencyjność obu form działalności z drugiej większy poziom bezpieczeństwa prawnego. Stowarzyszenie posiadające osobowość prawną będzie wciąż trudniejsze do założenia, co dać będzie większą pewność, że korzystając z jego dobrodziejstw będą realne grupy społeczne skupione wokół określonych celów. Z kolei stowarzyszenie zwykłe stanie się prawdziwą alternatywą.

W aktualnym projekcie zlikwidowano zalety stowarzyszenia zwykłego nad tzw. „rejestrowym”. Projektodawca nie zauważył zapewne, że rozszerzając obowiązek rejestracyjny w Krajowym Rejestrze Sądowym dla stowarzyszeń zwykłych, tak naprawdę stawia barierę w ich zakładaniu i zrównuje z stowarzyszeniami z osobowością prawną. Z punktu widzenia bezpieczeństwa i ekonomii działania lepszym rozwiązaniem jest założenie stowarzyszenia z osobowością prawną, w którym brak jest m.in. odpowiedzialności członków za zobowiązania stowarzyszenia. Stowarzyszenie zwykłe w świetle projektowanych przepisów nie ma w zasadzie żadnej przewagi nad tym, posiadającym osobowość prawną, w kontekście swojej wady, jako ułomnej osoby prawnej, jaką jest subsydiarna odpowiedzialność członków.

W kwestii dwóch nowych rodzajów zrzeszeń – wydaje się być to zbędnym. Tworzenie takich porozumień jest już możliwe na zasadzie swobody kontraktowania. Choć faktycznie tworzenie zrzeszeń nierejestrowych, które są swego rodzaju odpowiednikiem spółek cywilnych, jest ciekawą propozycją, to jej potrzeba jest wątpliwą. Oba rodzaje

Fundacja Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka z siedzibą w Krakowie, adres: ul. Na Błonie 9a/207, 30-147 Kraków, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie Wydział XI Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000325617, NIP 6772327075

charakteryzują się dużą niestałością, co w połączeniu z umożliwieniem korzystania ze środków publicznych, daje niebezpieczną mieszankę. Wystarczą dwie osoby fizyczne (np cudzoziemcy z miejscem zamieszkania poza terytorium RP) dla utworzenia porozumienia partnerskiego, które następnie zarejestruje się w nowej ewidencji i wystąpi o dotację ze środków publicznych, którą będzie mogło otrzymać, a która stanie się własnością w częściach ułamkowych tychże osób.

W naszej ocenie takie możliwości działania odbiegają od idei kolektywnego prawa podmiotowego do zrzeszania się, na rzecz zwiększania możliwości realizacji indywidualnych interesów. Jest to sprzeczne z ideą wolności zrzeszania się, która zakłada kolektywną jego realizację (por. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 28 czerwca 2000r., K 34/99). W tym kontekście wydaje się zasadnym zastrzeżenie możliwości tworzenia tych dwóch nowych rodzajów podmiotów wyłącznie dla organizacji społecznych w formie osób prawnych bądź ułamkowych osób prawnych, lub tego typu jednostek, które nie działają dla celów zarobkowych. Drugą propozycją jest rezygnacja z tych regulacji i pozostawienie to praktyce opartej o zasadę swobody umów i wypracowane dotąd rozwiązania praktyczne (trzeba zauważyć, że w praktyce istnieją porozumienia partnerskie tworzone dla realizacji projektów przez ngo, zaś działania prowadzone w partnerstwie są często premiowane zarówno przez publicznych jak i prywatnych grantodawców).

7/ Projektowany art.8 w naszej ocenie jest całkowicie nie trafiony w kontekście zakreszenia kręgu podmiotów, które mogą tworzyć poszczególne rodzaje zrzeszeń. Zgodnie z odpowiednimi projektowanymi przepisami, każdy rodzaj zrzeszenia będą mogły tworzyć podmioty z art.2. Wydaje się więc całkowicie bezzasadnym powtarzanie uprawnienia do zrzeszania się zrzeszeniom, które spełniają przesłankę bycia podmiotami z art.2.

W dodatku sformułowanie tego uprawnienia powoduje wątpliwość, czy w istocie nie ograniczono zrzeszeniom, spełniającym przesłankę z art.2, prawa zrzeszania się, sformułowaniem: „Zrzeszenia **działające w tej samej** formie mogą utworzyć”. Czy oznacza to, że zrzeszenia działające w różnych formach np Stowarzyszenie z osobowością prawną oraz stowarzyszenie zwykłe, nie mogą już utworzyć związku zrzeszeń?

Wątpliwym z punktu widzenia celowości na bazie propozycji kręgu podmiotów uprawnionych do zrzeszania się jest wprowadzanie/wyodrębnianie pojęcia związku zrzeszeń. Skoro według założeń każda osoba fizyczna, prawna oraz bez osobowości prawnej ze zdolnością prawną będzie mogła się zrzeszać.

Oczywiście ten przepis pozostawałby zasadnym dla 2 nowych rodzajów zrzeszeń. Jednak tu pragniemy zgłosić zdecydowaną wątpliwość, czy te rodzaje zrzeszeń powinny mieć przyznane podmiotowe prawo publiczne do zrzeszania się? W naszym przekonaniu jest to już za daleko idące uregulowanie, które podmioty bez zdolności prawnej traktuje jako mogące być podmiotami publicznych praw podmiotowych.

8/ Kolejnym przykładem powtarzania się przepisów projektowanej ustawy i jednocześnie generowania sytuacji wątpliwych jest art. 30 w zw. z art.19 pkt 6. Na bazie obowiązującej ustawy nie ma wątpliwości, że poza organami wskazanymi obligatoryjnie, stowarzyszenie może posiadać również inne organy. Jedynym wymogiem zgodnie z odpowiednikiem art.19 pkt 6 jest zawarcie informacji o sposobie wyboru, kompetencjach itp. w statucie. Podobnie jest na bazie projektowanych przepisów. Projektowany art.30 jest niepotrzebny, jako że zawarta w nim regulacja jest prostym wnioskiem z przepisów go poprzedzających art.27-29 (które mają wyraźnie charakter wyznacznika minimum) oraz charakteru otwartego katalogu z art.19 pkt 6, jak i autonomii stowarzyszenia oraz domniemania kompetencji na rzecz najwyższej władzy stowarzyszenia – walnego zebrania członków w art.27 ust.1.

9/ W projektowanym art.9 ust.1, wyznaczając termin na publikację, nie wzięto pod uwagę, że część organizacji

Fundacja Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka z siedzibą w Krakowie, adres: ul. Na Błonie 9a/207, 30-147 Kraków, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie Wydział XI Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000325617, NIP 6772327075

może mieć okres sprawozdawczy ustalony inaczej niż na rok kalendarzowy. Należałoby zmienić ten przepis, formułując go poprzez wskazanie okresu czasu od zamknięcia okresu sprawozdawczego, w którym trzeba opublikować sprawozdania, analogicznie jak to jest w przepisach o zgłaszaniu sprawozdania do Urzędu Skarbowego, bądź sprawozdawczości organizacji pożytku publicznego.

Wątpliwym się wydaje ujęcie w pojęciu dysponowania majątkiem publicznym również środków z ofiarności publicznej.

Również ust.2 nasuwa wątpliwości. Poprawne sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga prowadzenia ksiąg rachunkowych. Stąd brzmi wątpliwie narzucanie organizacji sporządzania takiego dokumentu, gdy nie ma obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych.

10/ W projektowanym art.9 ust.5 wątpliwym jest sformułowanie kryterium obowiązku publikacji na Biuletynie Informacji Publicznej. Ze względu na problematykę ustawy o dostępie do informacji publicznej dużo bezpieczniej byłoby naszym zdaniem sformułować to jako odesłanie do ww. ustawy, bez wchodzenia w merytoryczne przesłanki bycia podmiotem zobligowanym do udostępniania informacji publicznej. W naszym przekonaniu spełniałaby to założenie następującą propozycja: *Zrzeszenia, o których mowa w ust.1, zobligowane na podstawie odrębnych przepisów do prowadzenia Biuletynu Informacji publicznej, publikują swoje sprawozdania w Biuletynie Informacji Publicznej.*

W konsekwencji odpowiednia zmiana powinna dotyczyć również art.9 ust.6, który powinien być włączony do ust.5 jako zdanie II. Odpowiednia propozycja brzmiałaby: *Pozostałe zrzeszenia, o których mowa w ust.1, publikują sprawozdania na swojej stronie internetowej lub w sposób określony w statucie albo umowie.*

11/ Wymaga w naszym przekonaniu również zmiany art.6 ust.2. Statut powinien móc przewidywać również wyłączenie członkostwa dla osób prawnych i jednostek bez osobowości prawnej z przyznaną zdolnością prawną. Postulat ten uzasadniamy powodami czysto praktycznymi. Związki stowarzyszeń mają swoją specyfikę i często nie mieści się w ich ramach praktyczne uzasadnienie dla uczestnictwa osób fizycznych.

Tymczasem art.6 ust.2 statuuje zasadę, że nie można takiego zastrzeżenia uczynić w Statucie, skoro wyraźnie przydano takie zastrzeżenie o ograniczeniu potencjalnych członków tylko wobec osób fizycznych.

W tym kontekście idzie dalej posunięta obawa – czy możliwym będzie na gruncie projektu jakiegokolwiek ograniczanie możliwości członkostwa? Czy możliwe będzie tworzenie różnych rodzajów członkostwa (zwyczajowo: zwykłego, wspierającego, honorowego)?

12/ Odczuwamy również brak wyraźnych przepisów statuujących zasady ogólne, których odpowiednikami są w obowiązującej ustawie art. 1, 2, 6.

13/ Warto też rozważyć zasadność wprowadzenia obowiązku posiadania planu finansowego zgodnie z art.10 ustawy oraz związane z tym konsekwencje. Brak odpowiedniego uzasadnienia w treści projektu. Powstaje więc wątpliwość co do rzeczywistego ułatwienia organizacjom funkcjonowania tym zapisem. Doświadczenie wskazuje, że przy projektowym funkcjonowaniu organizacji w Polsce takie plany będą fikcją, jako niezależne w dużej mierze od woli i możliwości władz zrzeszenia.

Podsumowując, brak wystarczającego czasu oraz sposób powiadomienia o prowadzonych konsultacjach

Fundacja Instytut Myśli Obywatelskiej im. Stańczyka z siedzibą w Krakowie, adres: ul. Na Błonie 9a/207, 30-147 Kraków, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie Wydział XI Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000325617, NIP 6772327075

społecznych, skutecznie uniemożliwia organizacjom zainteresowanym, a nie należącym do wybranych, rzeczowe i rzetelne odniesienie się do propozycji zmian. Jakkolwiek zdajemy sobie sprawę ze skali potencjalnej grupy podmiotów, chcących złożyć uwagi do projektu, to pragniemy wskazać niewykorzystanie wojewódzkich rad przytoku publicznego, oraz parasolowych organizacji w regionach do pomocy w konsultacjach.

Krótki termin na opracowanie opinii nawet dla organizacji wybranych przez Senat do współpracy (email został przesłany w dniu 22.11.2010) jest znaczącą barierą dla rzetelności prowadzonych konsultacji społecznych projektu.

Bez względu jednak na przyjętą formułę zbierania uwag oraz termin to przeprowadzanie tego w sposób niepubliczny może nasuwać podejrzenie w środowisku organizacji pozarządowych o co najmniej niepoważne traktowanie partnera społecznego, jakim jest i powinien być dla władzy ustawodawczej III sektor w Polsce.

W zakresie samego projektu można sformułować ogólną myśl, że skomplikowanie przepisów choćby w intencji liberalizacji może odnieść skutek wręcz odwrotny dla aktywistów społecznych, którzy chcąc działać, mogą zagubić się w skomplikowanych konstrukcjach prawnych, mających im pozornie służyć. Wyrażamy postulat i prośbę, by w dalszych pracach nad projektem kierować się ideą pozostawienia maksymalnej swobody dla III sektora, przy jednoczesnym dostarczeniu instrumentów prawnych o prostej i minimalistycznej budowie, co jest lepszym rozwiązaniem niż narzucanie odgórne wzorców rozwiązań.

Z wyrazami szacunku,

/-/

Przemysław Żak
członek Zarządu Fundacji

mec. Jan Stefanowicz

Kancelaria Juris sp z o.o.

ul. Wiejska 12A, 00-490 Warszawa

PROPOZYCJE ZMIAN DO USTAWY

O ZRZESZENIACH DRUK SENACKI

(druk senacki nr 1028)

1) w art. 1

a) po ust. 1 dodaje się nowy ust. 2 o treści:

„ Zrzeszanie się wszelkich osób i jednostek organizacyjnych posiadających zdolność prawną jest wolne i nieograniczone. Ograniczenia wolności zrzeszania się mogą być ustanowione wyłącznie w ustawie i nie mogą naruszać istoty tej wolności.”,

b) Dodaje się nowy ust. 3, o treści:

„ Obowiązek zawarcia pisemnej umowy, przyjęcia statutu, rejestracji lub zgłoszenia powstaje tylko wówczas gdy zachodzą przesłanki określone ustawą.”;

c) zmienia się kolejność ustępów, w ten sposób, że dotychczasowy ust. 2 oznacza się jako ust.4

2) w art. 3 ust. 2 po słowach: „Zrzeszenie może prowadzić działalność gospodarczą” dodaje się słowo: „jedynie”

3) w art. 8 :

a) zastępuje się dotychczasową treść ust. 1, treścią:

„Stowarzyszenia i stowarzyszenia zwykłe albo zrzeszenia nierejestrowe i porozumienia partnerskie mogą utworzyć związek zrzeszeń.”,

b) zastępuje się dotychczasową treść ust.2, treścią:

„Do związków zrzeszeń stosuje się odpowiednio:

- w przypadku związków stowarzyszeń i stowarzyszeń zwykłych- przepisy ustawy dotyczące stowarzyszeń,

- w przypadku związków zrzeszeń nierejestrowych i porozumień partnerskich- przepisy ustawy dotyczące zrzeszeń nierejestrowych .”

4) w art. 9 ust. 4 nadaje się brzmienie:

„Sprawozdania, o których mowa w ust. 1 przyjmują przed ich publikacją: walne zebranie członków albo zebranie delegatów stowarzyszenia, członkowie niewyłączeni od prowadzenia spraw w stowarzyszeniu zwykłym albo strony; zrzeczenia niezarejestrowanego lub porozumienia partnerskiego”.

5) W art. 10 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„Plan finansowy powinien być przyjęty przez odpowiednią władzę zrzeczenia lub strony określone w statucie lub umowie przed rozpoznaniem roku obrotowego. Jeżeli statut lub umowa tego nie rozstrzyga to stosuje się art. 9 ust. 4 odpowiednio.

6) w art. 11 wprowadza się zmiany:

a) w ust. 1:

- po słowach: „Zrzeczenia, o ile nie mają obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych, mają obowiązek posiadać i przechowywać dowody zakupu” dodaje się : „ i sprzedaży”,
- słowo „towarów” skreśla się,
- w miejsce słowa „za” wpisuje się „na”

b) w ust. 2

- słowo: „także” zastępuje się słowem: „odrębnie”
- w ostatniej części zdania, po słowach: „dotacji oraz świadczenia na rzecz” dodaje się słowo: „poszczególnych”

c) w ust. 3 brzmienie przepisu ulega zmianie, jak poniżej:

„Ewidencję przychodów oraz dowody, na podstawie których są dokonywane wpisy do ewidencji przychodów, a w tym dowody, o których mowa w ust. 1, należy przechowywać w miejscu wykonywania działalności gospodarczej zrzeczenia lub, jeżeli taka działalność nie jest prowadzona, w siedzibie zrzeczenia albo w biurze rachunkowym, któremu zostało powierzone prowadzenie ewidencji przychodów. Jeżeli ewidencję przychodów prowadzi biuro rachunkowe, zrzeczenie jest obowiązane w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy z biurem rachunkowym zawiadomić o tym właściwego naczelnika urzędu skarbowego, wskazując w zawiadomieniu nazwę i adres biura oraz miejsce (adres) przechowywania ewidencji przychodów i dowodów związanych z jej prowadzeniem.”,

c) w ust.4:

- - słowo: „Wykazem” zastępuje się słowem: „Wykaz”
- skreśla się słowo „się” i w jego miejsce wprowadza się słowo: „ odrębnie,”
- w drugiej części zdania, po słowach „ działalnością gospodarczą,” dodaje się frazę: „ działalnością pożytku publicznego i inną statutową.”

e) w ust. 6 słowa: „ksiąg rachunkowych,” skreśla się.

7) w art. 12:

- a) w ust. 1 po słowach: „Wykorzystanie przez zrzeszenie środków publicznych niezgodnie z przeznaczeniem,” dodaje się frazę: „ stwierdzone prawomocnym orzeczeniem komisji orzekającej lub prawomocną decyzją administracyjną.”
- b) w ust. 2 po słowach „Przepis ust. 1 stosuje się również w przypadku naruszenia” wpisuje się średnik,

8) w art. 14

- a) w ust. 1 pkt 2:
 - słowo „ wybieralności” zastępuje się słowem: „ wyborcze”,
 - zwrot: „w zrzeszeniu” skreśla się i w jego miejsce wpisuje się: „ wobec zrzeszenia na mocy ustawy lub z umocowania”,
- b) w ust. 2 brzmienie przepisu ulega zmianie i otrzymuje treść:

„W przypadku gdy przewidziane w statucie ograniczenia zasad, o których mowa w ust. 1, dotyczą więcej niż 20 % członków zrzeszenia, statut określa – odrębnie dla każdego ze sposobów ograniczeń – minimalną i maksymalną liczbę członków, których mogą dotyczyć ograniczenia, lub udziału takich członków w ogólnej liczbie uprawnionych i sposób obliczenia tego udziału. „

9) w art. 15:

- a) w ust. 1 zwrot „stowarzyszenia albo stowarzyszenia zwykłego” skreśla się i w jego miejsce wpisuje się słowo „zrzeszenia”,
- b) w ust. 2 pkt 2 zmienia się treść punktu nadając brzmienie:
„ rodzaj, zakres i maksymalną wartość świadczenia.”
- c) w ust. 4 uzyskuje brzmienie:
„W przypadku stowarzyszeń zwykłych przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio, z tym że nałożenie obowiązku świadczenia tylko na członka lub na grupę członków wymaga ich zgody.”,

10) w art. 16:

- a) w ust. 1 pkt 1 słowa: „głosowaniu (więcej niż połowa głosów oddanych)” skreśla się i w ich miejsce wpisuje się: „ obecnych”,
- b) w ust. 2
 - na początku zdania skreśla się słowa „W przypadku”
 - w miejsce słów: „ obecnych na głosowaniu” wprowadza się: „ oddanych, a”,
 - w zwrocie: „(przy ustalaniu wyników głosowania głosy "wstrzymujące się" nie są brane pod uwagę)” opuszcza się (skreśla) nawias,

11) w art. 17 ust. 2 słowa: „albo zebrania delegatów albo w przypadku stowarzyszenia zwykłego - zgody wszystkich członków.” zastępuje się słowami: „ a w stowarzyszeniu zwykłym -zgody większości członków w tym wszystkich niewyłączonych od prowadzenia spraw stowarzyszenia.”

12) W art.19 pkt 1 na końcu zdania dodaje się słowa: „albo organ uprawniony do zadysponowania majątkiem stowarzyszenia w granicach celów stowarzyszenia na dzień likwidacji.”

13) w art. 20 ust.2 pkt 3 , w miejsce spójnika: „ i ” wprowadza się „ lub”,

14) w art. 21 ust. 1

- słowa : „ rozstrzygnięcie powinno” zastępuje się słowami: „wpis powinien”
- dodaje się zdanie drugie o treści:
„ Zaskarżenie postanowienia o wpisie nie wstrzymuje wpisu.”,

15) w art. 25 na koniec zdania pierwszego wpisuje się:

„lub danych objętych wpisem”

16) W art. 26:

- a) zmienia się kolejność ustępów w ten sposób, że dotychczasowe ustęp 6 i następne uzyskują numer 7 i kolejne,
- b) wprowadza się nowe brzmienie ust. 6, jak poniżej:
„Terenowa jednostka organizacyjna posługuje się nazwą stowarzyszenia z dodatkowym oznaczeniem "oddział z siedzibą w" i wskazaniem siedziby.”

17) w zdaniu drugim, ust. 1 art. 27 zwrot: „ podejmowanie uchwał” zastępuje się słowem: „rozstrzyganie”,

18) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli statut stowarzyszenia tak stanowi, stowarzyszenie może posiadać również inne niż wskazane w art. 27 – 29 organy określone statutom, które jest obowiązane posiadać lub, które może powstać w przyszłości.

2. Statut stowarzyszenia może upoważniać walne zebranie członków albo zgromadzenie delegatów do utworzenia organów, o których mowa w ust. 1 w określonej sytuacji, terminie lub pozostawić do uznania danej władzy.

3. W uchwale o utworzeniu organów, o których mowa w ust. 2, określa się ich kompetencje, o ile statut wcześniej ich nie określił.”

18) w art. 32:

a) w ust. 1 pkt 2 dotychczasową treść skreśla się i w jej miejsce wpisuje się:

” stwierdzić nieważność uchwały stowarzyszenia sprzecznej z ustawą albo uchylić uchwałę stowarzyszenia sprzeczną ze statutem lub dobrymi obyczajami i godzącą w interesy stowarzyszenia lub mającą na celu pokrzywdzenie członka,”

b) w ust. 2 na końcu zdania dodaje się zwrot: „ do czasu powołania likwidatora lub kuratora.”

c) w ust. 3 słowa: „o rozwiązanie stowarzyszenia” skreśla się i w ich miejsce wprowadza się: „o którym mowa w ust. 1 pkt 3”

19) w art. 35 w miejsce słowa: „ rozprawie” wpisuje się słowo: „ posiedzeniu”,

20) w art. 37, brzmienie ulega zmianie w ten sposób, że

a) słowo: „się” zostaje skreślone

b) słowa: „ na podstawie własnej uchwały” zastępuje się słowami: „uchwałą walnego zebrania członków albo zebrania delegatów”

c) zamiast „ jeżeli” wpisuje się „chyba, że”

d) wyrażenie: „lub, w razie braku odpowiednich postanowień statutu,” skreśla się i w jego miejsce wpisuje się słowo: „albo”

e) słowo: „ ostatniego” skreśla się

f) słowa: „tego stowarzyszenia” skreśla się

21) w art.38:

a) w ust. 2 pkt 4

-po słowie: „ podzielić” dodaje się zwrot: „ i przekazać”,

-na końcu punktu dodaje się słowa: lub uchwały o rozwiązaniu stowarzyszenia.

b) w ust. 3 zamiast słowa: „przedłuża” wprowadza się słowo: „określa nowy”,

22) zmienia się kolejność artykułów, w ten sposób, że dotychczasowy art. 40 oznacza się jako art. 39,

23) art. 39 uzyskuje nowe brzmienie:

„1.Po zakończeniu likwidacji i zabezpieczeniu wierzycieli w sprawach spornych, majątek zlikwidowanego stowarzyszenia przekazuje się na cel określony w statucie lub uchwale o rozwiązaniu stowarzyszenia.

2. W przypadku braku postanowień statutu lub uchwały w sprawie, o której mowa w ust. 1, sąd, na wniosek likwidatora lub członków, orzeka o przeznaczeniu majątku na określony cel społeczny.”

24) w art. 42:

a) w ust. 3, słowo: „tymczasowej” skreśla się,

b) w ust. 4 na końcu zdania pierwszego dopisuje się słowa: „ lub danych objętych wpisem”,

22) w ust. 4 pkt 12 art. 52 skreśla się;

25) w art. 53:

a) w ust. 1 w drugiej części zdania, po słowach: „ stosownego zgłoszenia ma prawo” dodaje się zwrot: „ i obowiązek”

b) w ust. 3:

- po słowach: „W przypadku gdy możliwość korzystania ze środków, o których mowa w art. 50, zostanie przewidziana” dodaje się zwrot: „nową umową lub zmianą”,

-zwrot: „ w aneksie” skreśla się,

26) w art. 56:

a) zmianie ulega kolejność ustępów, w ten sposób, że dotychczasowe ust.2- 4 oznacza się jako pkt 3-5

b) nowy ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Prowadzenie spraw przekraczających zakres zwykłych czynności wymaga uchwały pozostałych stron umowy.”

c) w dotychczasowym ust. 2 po słowach: „Umowa może przewidywać, iż do prowadzenia” wpisuje się słowo: „ określonych”,

27) w art. 61 ust 2:

- słowa „zapłaceniu długów” skreśla się i w ich miejsce wpisuje się: zaspokojeniu zobowiązań

-na końcu zdania dopisuje się zwrot: „ lub uchwale wszystkich stron umowy.”

28) w art. 63 ust. 3 do dotychczasowej treści dopisuje się słowa: „ lub prawo do świadczenia na ich rzecz z majątku wspólnego”,

29) w art. 66:

a) w ust. 1:

- zmianie ulega kolejność punktów w ten sposób, że pkt 1-3 oznacza się jako pkt. 2-4,

- nowy pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy przez jednego partnera, po jego śmierci lub utracie osobowości albo zdolności prawnej;”

b) w ust. 2 po zdaniu pierwszym, dopisuje się zdanie drugie o treści:

„W tym przypadku stosuje się art. 63.”

c) ust. 3 skreśla się;

30) w art. 67, zamiast „ust. 2” wpisuje się „ust. 4”

31) w art. 81 treść przepisu ulega zmianie, w ten sposób, iż zwrot: „do połączenia zrzeczenia” skreśla się, a w jego miejsce wpisuje się słowa: „, o którym mowa w art. 75 ust. 1”

32) art. 82 otrzymuje nowe brzmienie:

„1. Zrzeszenie nierejestrowe może łączyć się z innym zrzeszeniem nierejestrowym.

2. Połączenie następuje z dniem przystąpienia wszystkich stron jednej z umów zrzeczenia rejestrowego do drugiej umowy zrzeczenia rejestrowego, w drodze zmiany tej umowy.

3. Umowa zrzeczenia rejestrowego zmieniona w celu, o którym mowa w ust. 2, określa w szczególności rodzaj, wysokość oraz sposób wniesienia wkładów przez podmioty przystępujące do umowy zrzeczenia rejestrowego.

4. Z dniem przystąpienia, o którym mowa w ust. 1, strony przystępujące rozwiązują umowę zrzeczenia rejestrowego."

33) art. 83 otrzymuje nowe brzmienie:

„1. Stowarzyszenie można podzielić na dwa lub więcej stowarzyszeń.

2. Stowarzyszenie w likwidacji, w którym rozpoczęto podział majątku, nie może dzielić się.

3. Podział może być dokonany przez zawiązanie nowych stowarzyszeń, na które przechodzi cały majątek stowarzyszenia dzielonego.

4. Do podziału stowarzyszenia stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące utworzenia stowarzyszenia, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

34) Art. 109 ulega zmianie w ten sposób że

a) zmianie ulega kolejność punktów, dotychczasowe pkt 1-2 oznacza się jako pkt 3-4

b) wpisuje się pkt. 1 o treści:

„w art. 1 dodaje się ust. 4 brzmieniu:

"4. Prawo, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również zrzeczeniom w rozumieniu przepisów ustawy z dnia ... o zrzeczeniach (Dz. U. Nr. ..., poz. ...), jeżeli zraszają pracodawców.";

- wpisuje się pkt 2, o treści:

w art. 2 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Prawo, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również zrzeczeniom, o których mowa w w art. 1 ust. 4."

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Zarząd Główny

1873 – TT
1906 – PTK
1920 – PTT
1950 – PTTK

Warszawa, 6.12.2010

Ldz.SG/1871/2010

Szanowny Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

BB / 6349

Szanowny Panie Marszałku,

Z zainteresowaniem zapoznaliśmy się ze zgłoszonym przez grupę 15 senatorów projektem ustawy o zrzeszeniach. Jego stworzenie – jak sądzimy – wynika z kilku potrzeb wśród, których zasadniczą jest ukształtowanie warunków do rzeczywistego rozwijania się społeczeństwa obywatelskiego.

Czujemy się jednak zobowiązani do zwrócenia uwagi na to, że sens takiego społeczeństwa wyrasta przede wszystkim z poszanowania godności każdego człowieka i jego prawa do kształtowania więzi społecznych oraz odpowiadających im struktur. Takimi strukturami powstającymi z potrzeby skupiania się ludzi wokół wartości są właśnie stowarzyszenia. Osią i istotą stowarzyszenia są ludzie a nie struktury. Dlatego też na projekt trzeba patrzeć odpowiadając sobie na kluczowe pytanie czy rzeczywiście ułatwia on obywatelom stowarzyszenie się.

Analiza tekstu projektu, mimo jego wielu niezaprzeczalnych zalet, wskazuje, że może on utrudniać stowarzyszenie się, a już z pewnością obarczać, w naszym przekonaniu, nadmiernymi obciążeniami. Podmiotem projektu jest struktura z obowiązkami zniechęcającymi do tworzenia i rozwijania stowarzyszeń. Ten ważny dokument (projekt) jest ogromnie złożony i obszerny. Gubi się w nim prostota wynikająca z pięknego pragnienia i dążenia ludzi do bycia razem, skupiania się wokół misji, którą uznają za ważną.

Wiemy, że we wcześniejszej fazie inicjatorzy alternatywnie rozważali usprawnienie dotychczasowego prawa o stowarzyszeniach. Sądzimy, że to była właściwsza droga, a przynajmniej warta szczegółowego rozpatrzenia. Powszechnie odczuwany jest nadmiar regulacji. Jego skutkiem może przeciwdziałać dobre prawo o stowarzyszeniach. Dobre, to znaczy skupione na prawie obywateli do organizowania się, a nie na bezpieczeństwie funkcjonowania struktury jako takiej. To drugie jest ważne, ale zdecydowanie niżej usytuowane w hierarchii ważności.

Prosimy, aby znani nam i szanowani z różnych regionów Polski Senatorzy zechcieli rozważyć, czy zasadne jest:

- obejmowanie prawie wszystkich form społecznego organizowania się (fundacje są poza projektem) jedną formułą kiedy takie ujęcie może szkodzić powstawaniu trwałych form organizowania się obywateli,
- lansowanie tak ogromnej ilości obciążeń biurokratycznych i finansowych pod hasłami bezpieczeństwa obrotu prawnego i idealizowania czystości wewnętrznej. Zgodnie z projektem kilku, a nawet jeden członek stowarzyszenia może zgodnie z takim prawem nie tylko rozbić wspólnotę, ale nawet zniechęcić innych do zrzeszania się,
- uchylenie prawa o stowarzyszeniach w zamian jego doskonalenia,

- wprowadzenie odpowiedzialności członka zrzeszenia przed Komisją orzekającą o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych w sytuacji gdy zrzeszenie jest jednostką finansów publicznych.

Uważamy, że warto znowelizować prawo o stowarzyszeniach wprowadzając do niego rozwiązania zawarte w artykułach 26 i 68-74 projektu.

Absurdem jest przecież to, że stowarzyszenie, którego jednostki terenowe mają osobowość prawną nie może się przekształcić w związek stowarzyszeń bez wcześniejszego rozwiązania. To jest sprzeczne z prawem podmiotowym i zasadą szanowania praw nabytych.

Budzą się także pytania czy inicjatorzy zastanawiali się nad:

- treściami dotychczasowych prac nad nowelizacją ustawy o stowarzyszeniach i nad kolejnymi nowelizacjami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- wykorzystaniem okresu polskiej prezydencji w UE do wprowadzenia nowego jakościowego rozumienia roli stowarzyszeń w kontekście zagrożenia traktowania tzw. działalności powiązanej dużych organizacji jako struktury holdingowej. Odnieść się trzeba – w naszym przekonaniu - do działalności statutowej nieodpłatnej, statutowej odpłatnej i gospodarczej z przeznaczeniem zysku na cele pożytku publicznego. Pod hasłem równości podmiotów ogranicza się podmioty prowadzące działalność statutową odpłatną i gospodarczą w celach ogólnospołecznych. Funkcjonowanie takich podmiotów nie zagraża a wzbogaca współczesne państwo.

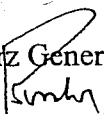
Szanowny Panie Marszałku,

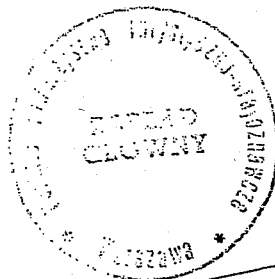
Przedstawiając nasze uwagi do projektowanej ustawy wyrażamy przekonanie, że w dalszych ewentualnych pracach nad regulacjami prawnymi mającymi z założenia ułatwiać obywatelom realizację prawa do swobodnego organizowania się warto skorzystać z możliwości doskonalenia prawa o stowarzyszeniach korzystając z dobrze funkcjonujących rozwiązań w tej sferze już w II Rzeczypospolitej, jak i tych, które powstały po roku 1989 i jak do tej pory wytrzymały próbę czasu.

Przepraszamy jednocześnie za opóźnienie w przesłaniu opinii, które powstało z powodu krótkiego terminu wyznaczonego na konsultacje społeczne i konieczności debaty na temat projektu na posiedzeniu Zarządu Głównego PTTK.

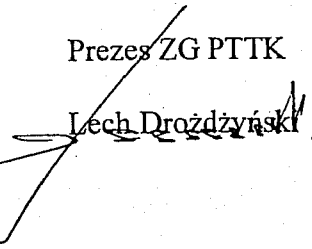
Licząc na zrozumienie dla argumentacji w przedstawionej przez nas opinii dotyczącej projektowanej ustawy pozostajemy z wyrazami szacunku.

Sekretarz Generalny ZG PTTK

Andrzej Gordon

Prezes ZG PTTK

Lech Drożdżyński

**INFORMACJA O PRZEBIEGU 14. POSIEDZENIA
PARLAMENTARNEGO ZESPOŁU DS. WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 21.10.2010 R.**

21 października 2010 r. odbyło się 14. posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, poświęcone senackiemu projektowi ustawy o zrzeszeniach. Posiedzenie otworzył marszałek Bogdan Borusewicz. W spotkaniu wzięli udział: członkowie zespołu, senator Łukasz Abgarowicz, mecenas Jan Stefanowicz, Anna Polak z Kancelarii Prawniczej „Juris” i Iwona Kozera-Rytelewicz z Biura Legislacyjnego Kancelarii Senatu.

Blisko 2 lata temu na forum Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi podjęto dyskusję o potrzebie zmiany ustawy - Prawo o stowarzyszeniach. Prof. Hubert Izdebski oraz mecenas J.A. Stefanowicz przedstawili wówczas członkom zespołu i stronie pozarządowej ekspertyzy, zawierające propozycje zmian legislacyjnych, mających na celu uproszczenie procedury powoływania stowarzyszeń. Marszałek B. Borusewicz, po wysłuchaniu opinii organizacji pozarządowych i ekspertów, uznał za potrzebne przygotowanie nowego, funkcjonalnego i odpowiadającego potrzebom społecznym aktu prawnego. Wyzaczył senatora Ł. Abgarowicza na koordynatora prac. Grupa senatorów przy współpracy z ekspertami, prof. Michałem Kuleszą i mecenasem J.A. Stefanowiczem, podjęła trud przygotowania projektu ustawy. Projekt jest obecnie na końcowym etapie przygotowań.

Senator Ł. Abgarowicz przedstawił zebrany argumenty za zmianą obowiązującej od ponad 20 lat ustawy – Prawo o stowarzyszeniach. Zdaniem projektodawców, mała aktywność obywatelska w stanowieniu prawa wynika z braku pełnej swobody zrzeszania się osób fizycznych i prawnych. Swobodzie i powszechności zrzeszania się nie służą też wysokie progi ilościowe, określające minimalną liczbę podmiotów mogących utworzyć zrzeszenie danego typu (dla organizacji pracodawców – 10 pracodawców, izby gospodarczej – 50 przedsiębiorców, zrzeszenia transportu – 200 przedsiębiorców, a stowarzyszenia – 15 osób). Kolejne utrudnienia w zakładaniu stowarzyszeń to m.in. wymóg prowadzenia ksiąg rachunkowych przez każdą organizację, gromadzenia szeregu danych osobowych członków, zaświadczeń, tygodniowy okres oczekiwania od daty zebrania założycielskiego do złożenia wniosku o rejestrację, brak pomocy prawnej ze strony pracowników sądów rejestrowych. W praktyce zarejestrowanie stowarzyszenia trwa najczęściej kilka miesięcy, a w skrajnych wypadkach – ponad rok.

W dalszej części spotkania mecenas J.A. Stefanowicz zaprezentował główne założenia senackiego projektu ustawy o zrzeszeniach. Uregulowano w nim podstawowe kwestie

związane z tworzeniem, organizacją, funkcjonowaniem i rozwiązywaniem zrzeszeń. Przewiduje się możliwość utworzenia zrzeszenia w jednej z czterech form:

- 1) stowarzyszenia (posiadające osobowość prawną),
- 2) stowarzyszenia zwykłego (posiadające zdolność prawną),
- 3) zrzeszenia nierejestrowego (umowa),
- 4) porozumienia partnerskiego (umowa).

W myśl założeń projektu ustawy, prawo do tworzenia tych form zrzeszeń przysługiwać będzie nie tylko osobom fizycznym, jak obecnie, ale również osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym niebędącym osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Projektowana ustawa umożliwi zrzeszeniom działającym we wszystkich formach łączenie się w związki zrzeszeń. W obecnym stanie prawnym osoba prawna może być jedynie wspierającym członkiem stowarzyszenia, a także założycielem i członkiem związku stowarzyszeń. Uprawnienie do założenia związku zrzeszeń i bycia jego członkiem przysługuje wyłącznie osobom prawnym niemającym celów zarobkowych (osoby prawne, które mają cele zarobkowe, mogą być wyłącznie członkami wspierającymi). Obecnie obowiązująca ustawa - Prawo o stowarzyszeniach wyłącza możliwość tworzenia związków stowarzyszeń przez stowarzyszenia zwykłe.

Zgodnie z projektem, stowarzyszenie posiadające osobowość prawną będą mogły założyć co najmniej 3 podmioty uprawnione do tworzenia zrzeszeń. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym wymagana liczba założycieli to 15 osób. Zrzeszenia będą mogły prowadzić działalność gospodarczą dla realizacji celów statutowych lub umownych. Dochodu z działalności gospodarczej nie będzie jednak wolno przeznaczać do podziału między członków albo strony zrzeszenia. Przewiduje się również możliwość prowadzenia działalności pożytku publicznego przez zrzeszenia.

Projektowana ustawa nakłada na zrzeszenia obowiązek sporządzania sprawozdań z działalności i sprawozdań finansowych, gdy suma aktywów zrzeszenia przekracza 50 000 zł lub dysponuje ono majątkiem publicznym.

W projekcie określono elementy konieczne statutu stowarzyszenia, uregulowano problematykę władz i organów stowarzyszenia. Ponadto sprecyzowano zasady: postępowania przy zakładaniu stowarzyszenia, wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, funkcjonowania stowarzyszenia w trakcie organizacji, tworzenia terenowych jednostek organizacyjnych, egzekwowania prawa do kontroli, uprawnienia sądu i jego rozstrzygnięcia w odniesieniu do stowarzyszenia, kwestie majątkowe, postępowania w razie likwidacji stowarzyszenia i przeznaczenia jego majątku.

W trakcie dyskusji członkowie zespołu pozytywnie odnieśli się do zaprezentowanego projektu. Prowadzący obrady marszałek B. Borusewicz zaproponował wymianę poglądów i opinii przedstawicieli organizacji pozarządowych w sprawie projektu ustawy o zrzeczeniach na następnym posiedzeniu Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

**INFORMACJA O PRZEBIEGU POSIEDZENIA
PODKOMISJI STAŁEJ DS. WSPÓŁPRACY
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI
W DNIU 25.11.2010 R.**

Podkomisja ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi na spotkaniu w dniu 25 listopada 2010 r. w pierwszym punkcie porządku dziennego zapoznała się z **informacją ministerstwa finansów dotyczącą funkcjonowania zasad przekazywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego oraz z efektami funkcjonowania zapisów ustawy w sprawie 1% za rok podatkowy 2009.**

Maria Kalinowska, wicedyrektor Departamentu Podatków Dochodowych w Ministerstwie Finansów, omówiła zasady przekazywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego (opp) w siódmym roku funkcjonowania tej instytucji.

Instytucja 1% zaczęła funkcjonować od 2004 roku (w przypadku zeznań podatkowych za 2003 r. składanych w 2004 r.). Przez pierwsze cztery lata (zeznanie podatkowe za lata 2003-2006), zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, z ulgi tej mogli korzystać wyłącznie podatnicy, którzy płacili podatek według skali podatkowej lub w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych, o ile wcześniej:

- sami wpłacili pieniądze na rachunek bankowy opp,
- zachowali dowód wpłaty,
- o wpłaconą kwotę zmniejszyli podatek należny (nie więcej jednak niż o 1% tego podatku).

Od momentu składania zeznań podatkowych za 2007 rok organ podatkowy wzięł na siebie obowiązek przekazywania 1% na rzecz opp. Podatnik wypełniając stosowny wniosek upoważnia naczelnika urzędu skarbowego do przekazania pieniędzy. Wniosek ten podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych mogą wypełnić w każdym rodzaju zeznania podatkowego, bez względu na to czy opłacają podatek według skali podatkowej, jednolitej 19% stawki podatku czy w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych. Wniosek musiał zawierać nazwę organizacji pożytku publicznego, jej numer wpisu do KRS oraz wysokość kwoty na rzecz opp.

Od dwóch lat (począwszy od zeznań podatkowych za 2008 r. składanych w 2009 r.) wniosek o przekazanie 1% można zawrzeć nie tylko w terminowo złożonym zeznaniu podatkowym ale również korekcie tego zeznania złożonej w określonym terminie.

Ostateczna decyzja o wydatkowaniu środków finansowych uzyskanych w ramach 1% (nawet w przypadku „wpłat ukierunkowanych”) należy do samej organizacji pożytku publicznego.

Od roku (począwszy od zeznań podatkowych za 2009 r. składanych w 2010 r.) elementem składowym wykazu uprawnionych opp są numery rachunków bankowych

właściwe do przekazania 1% przez naczelników urzędów skarbowych. W stosunku do zeznań podatkowych za 2009 r. to na organizacji ciążył obowiązek zgłoszenia numeru rachunku bankowego do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Począwszy od zeznań za 2007 r. wyboru opp (podanej we wniosku) podatnicy dokonują z wykazu organizacji uprawnionych, który to ustala Minister Pracy i Polityki Społecznej.

W roku 2011, w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 2010 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw, przekazanie kwot z 1% (począwszy od zeznań za 2010 r.) rozpocznie się już w maju i potrwa do końca lipca. Związane jest to m.in. ze skróceniem z dwóch miesięcy do jednego okresu na złożenie korekty zeznania oraz z wprowadzeniem dla wszystkich zeznań jednego terminu na przekazanie środków z 1%. Ponadto ustawa:

- na nowo określa zasady tworzenia wykazu opp uprawnionych do środków z 1%, m.in. nałożyła na opp obowiązek zgłaszania numeru rachunku bankowego do urzędu skarbowego oraz obowiązek weryfikowania jego poprawności w BIP MPiPS,
- ograniczyła zakres danych identyfikacyjnych podawanych we wniosku przez podatnika (zrezygnowano z nazwy opp),
- zagwarantowała stabilność danych zawartych w wykazie (w okresie od 15 marca do 31 lipca roku następującego po roku, za który składane jest zeznanie podatkowe, dane identyfikacyjne oraz numer rachunku bankowego nie mogą ulec zmianie, chyba że zmiana nastąpiła z przyczyn niezależnych od opp),
- doprecyzowała kwestie związane z wyborem opp przez nierezydentów,
- usankcjonowała przekazywanie opp informacji o wskazanym przez podatnika celu szczegółowym,
- określiła wysokość zaległości podatkowej, której wystąpienie nie skutkuje odstąpienia przez naczelnika urzędu skarbowego od przekazania 1%,
- nałożyła na ministra finansów obowiązek corocznej (w terminie do dnia 30 września) publikacji na stronie internetowej Ministerstwa Finansów wykazu opp wraz z informacją o wysokości środków otrzymanych przez poszczególne organizacje w ramach alokacji 1%.

Zdaniem resortu finansów wyżej wymienione zmiany powinny przyczynić się do lepszego funkcjonowania instytucji 1%. Pozostaje jednak kwestia działań organizacji pozarządowych na rzecz edukacji obywatelskiej w zakresie promowania dobra wspólnego oraz pożytku publicznego.

Wicedyrektor M. Kalinowska w drugiej części swojego wystąpienia poinformowała o efektach funkcjonowania zapisów ustawy w sprawie 1% za rok podatkowy 2009. W zeznaniach za 2009 rok ponad 8,6 miliona podatników (ponad 33% ogółu podatników) złożyło wnioski o przekazanie 1% podatku należnego na rzecz opp.

Łączna kwota 1% podatku należnego z zeznań za 2009 r. przekazana na rzecz opp do dnia 15 września 2010 r. wyniosła 357,1 mln zł i stanowiła 0,64% podatku należnego.

Podatnicy składający zeznania:

- PIT-36, PIT-36L i PIT-37 – przekazali 344,8 mln zł (tj. 0,64% podatku należnego wykazanego w tych zeznaniach),
- PIT-38 – przekazali 5,7 mln zł (tj. 0,79% podatku należnego wykazanego w tych zeznaniach),
- PIT-28 i PIT-39 – przekazali 6,6 mln zł (tj. 0,45% podatku należnego wykazanego w tych zeznaniach).

W podsumowaniu podkreślono, że w porównaniu do ubiegłego roku wzrosła liczba podatników, którzy w zeznaniach za 2009 r. złożyli wnioski o przekazanie 1% podatku należnego za 2009 rok (z **7,3 mln zł do 8,6 mln zł**) oraz liczba organizacji, którym udzielone zostało wsparcie (z 6 038 do 7 128). Uległa natomiast obniżeniu kwota przekazana na rzecz tych organizacji z **381,5 mln zł** (z rozliczenia za 2008 r.) do **357,1 mln zł** (z rozliczenia za 2009 r.). Sytuacja ta wynika niewątpliwie z niższego niż przed rokiem podatku należnego, w związku z obniżeniem stawek skali podatkowej w 2009 r.

W dyskusji przeprowadzonej na forum podkomisji powrócono do wcześniej sygnalizowanego problemu przygotowania rozwiązań umożliwiających rozliczanie pracodawcom instytucji 1% w przypadku zadeklarowanych pracowników oraz rozliczania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych chętnych do dokonywania odpisów emerytów i rencistów. Z kolei Tomasz Schimanek z Akademii Rozwoju Filantropii zwrócił się do przedstawicielki Ministerstwa Finansów z prośbą o przygotowanie informacji na temat wysokości kwot zadeklarowanych przez podatnika, a nie przekazanych ze względów formalnych (np. z powodu błędu urzędu skarbowego). M. Kalinowska pozytywnie ustosunkowała się do przedłożonej prośby.

W drugim punkcie porządku dziennego Piotr Kontkiewicz, wicedyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej przedstawił **informację na temat stanu prac nad aktami wykonawczymi do ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.**

Przygotowane przez ministerstwo rozporządzenia wykonawcze do nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotyczące: wzoru oferty, umowy i sprawozdania z realizacji zadania publicznego oraz przeprowadzania kontroli w organizacjach pożytku publicznego - wejdą w życie do końca grudnia 2010 roku. Wzory ofert do konkursów na zadania zlecane organizacjom przez administrację publiczną będą prostsze. Można liczyć również na to, że wykonywanie czynności kontrolnych wobec organizacji mających status pożytku publicznego także stanie się efektywniejsze. Dotychczas bowiem kwestię kontroli regulowała bezpośrednio ustawa i zarządzenie ministra polityki społecznej. Przygotowane rozporządzenie ułatwi sprawę. Trzecie z przygotowywanych rozporządzeń wykonawczych do ustawy dotyczy współpracy organizacji pożytku publicznego z publicznymi mediami. Jest ono obecnie przedmiotem prac Rządowego Centrum Legislacji.